

μέρος ἀμέτρητα, και σύτος πάλιν μιὲν μέρκ θὰ δώσῃ τὸ σῶμα του ὄλοκκάτωρα στὸν βωμὸν τῆς πατρίδες, ὅταν ἡ φωνὴ τοῦ πολέμου τὸν καλέσῃ στὰ ὅπλα.

Νὰ γιατὶ εἶπε ποιν, διτὶ οὔτε τὰ περιοδικά μας, οὔτε οἱ καλές μας ἐφημερίδες ἀνταποκρίνουνται στὶς ἑπείγουσες ἀνάγκες. Καμιὰ ἀπ' αὐτὲς ὡς τώρα δὲν σκέψηκε, ὅτι πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ἥπ' τὸν λαό. "Οτι πρέπει νὰ ἔρθῃ κανένας τρόπο, σὰν ἔκεινον ἐπάνω κάτω που ἀνέφερε, γιὰ νὰ διασθέσουνται ἀπὸ ὅσους τὸ δυνατὸ περιστοτέρους ἀνθρώπους, ὅτι πρέπει νὰ κατεβάσῃ τὶς τιμὲς πολὺ γιὰ νὰ αὐξήσουν οἱ συνδρομές. Καθὼς ὅμως πηγαίνουν τὰ πράκτορα φίνεται καμιὰ δὲν ἔχει στὸν νοῦ νὰ τὸ κάμηρον κατέβη, ἀφοῦ ὁ κυριώτερος σκοπὸς τῆς Ιδρύσεως ἐφημερίδας στὴν Ἀθήνα είναι τὸ εἰσόδημα, και ἀμαζανούς κόπους, σταματοῦν και οἱ υποσχέσεις, και τὰ ἔνικα προγράμματα και ἡ σωτηρία τῆς Ρωμηούσης.

Δημόσιος παραπόνω νὰ προσθέσω, ὅτι ἡ λύσης γιὰ τὴν κυκλοφορία τοῦ φύλλου, τὴν διποία πρότεινε δὲν είναι μοναδική. Στὴν Ἐλλαδα θὰ παρέχουν ἀνθρώπου ποὺ ξέρουν καλύτερα τὰ πράκτορα και ἐπομένως κύτοι ἀς δειξουν και ἀλλούς τρόπους, ἀρκετ νὰ είναι καταρθωτοί. "Ἄς τοὺς ποὺ μαλιστα διὰ τοῦ «Νουρί», και ἡ τοὺς συζητήσουν ἐλεύθερη. Γιατὶ νομίζω ὅτι κύτοι δὲν θὰ κλείσῃ τὶς στήλες του σὲ τέτοια δημοσιεύματα, τὰ διποία ἐνδιασφέρουν ἔλους μας.

**

"Ολα δημοσιεύεται και ἄγια. Ἄλλα ποιὲ γλωσσα ὑὰ προτιμηθῆ τώρα γιὰ νὰ μὴν ἔχουμε τὶς ἀσχημιές που καθε λύγο μῆς μουντζούρωνουν τὰ μοῦτρα μας;

Θὰ προτείνω γιὰ τὴν ἐφημερίδα μας ἔνα συμβιβαστικό μέσο, τὸ διποίο και τοὺς μὲν και τοὺς δὲ νὰ εὐχαριστήσῃ. Νὰ γράφουν δηλ. και τὶς διὸ γλαστες, ἀναλόγως τοῦ ἀντικειμένου ποὺ θὰ πραγματεύονται. "Ἄς γράφουνται π.χ. τὰ πολιτικὰ και τὰ παρόμοια σὲ δέο τὸ δυνατὸ ἀπλῆ δημιουργίη, και τὰ λοιπό, διποι διηγήματα, ιστορίες, μελέτες και τέτοια στὴν δημοτική. "Ἄς γίνη μαλιστα κατι καλύτερο: Οι στήλες τῆς ἐφημερίδας νέναι ἀνοικτές και στὶς διὸ γλαστες χωρὶς διάκριση ἀπὸ τὰ ἄλλα ποὺ δημοσιεύονται, μὲ τὴν μόνη προσοχὴ νὰ τηρηθῇ μιὰ σχετικὴ ἴσορροπία.

Μετόπων τὸν τρόπο, νομίζω, μπορεῖ νὰ βγῇ στὸ φύλλο, γιὰ τὸ διποίο ἀσχοληθήκαμε τόσουν καιρού. Διὸ λέγω, καθὼς και ἀλλούτες ἀνέρερ, διτὶ αὐτὰ είναι τὰ μόνα μέσα και ὅτι δὲν είναι ἐπιδεκτικὰ τροποποιήσεων κατὰ τὶς παρουσιαζόμενες ἀνάγκες. "Ο καθεὶς ἔχει τὸ δικκιώματα νὰ πη τὴν γνώμην του ἐλεύθερα, και

ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΟΥ ANDERSEN

Τ. ΑΣΚΗΜΟ ΠΑΠΙ

Σ' ἔνα μέρος προσηλικὴ εἴτανε μιὰ φορὰ ἔνας πτλίδες πύργος, και γύρω του μερικὰ ἀβλάκια. Στὴ μέση τοῦ τολχοῦ και τῆς ἀκρητοῦ τοῦ νεροῦ εἶχε φυτρώσει ἔνα γαμόδεντρο μὲ μεγάλα πλατιὰ φύλλα, τόσο θεριεύεντα ποὺ κάτου ἀπὸ τὸ ιεγαλύτερο μποροῦσε νὰ σταθεῖ κι' ἔνα παιδάκι ὀλόρθο. Τὸ μέρος εἶχε κατι ἄγριο, σὰ στὴ μέση κανενὸς λόγγου. "Αρτοῦ λοιπὸν μιὰ πάπια ἔκανε φωλιὰ και ζέσταινε τ' ἀνέγα τῆς. "Ομως σᾶν' ἄρχισε νὰ βαριέται, γιατὶ ἀργούσαν τὰ παπάκια νὰ βγοῦν. "Επειτα δὲν ἔβλεπε και πολὺν κόσμο, γιατὶ οἱ ἀλλει πάπιες προτιμοῦσαν τὰ κολύμπια ἀδω κι' ἔκει μέσα στ' ἀβλάκια παρὰ ν' ἀνεβαίνουν τόσο ἀνήφορο μόνο και μόνο γιὰ νὰ κουβεντιάσουν μαζὶ της κάτω ἀπὸ τὰ φύλλα.

Μὲ τὰ πολλὰ ἔτκασε ἔνα ἀγάρ, ἔπειτα ἔνα ἄλλο. «Τσίπ, τσίπ» ἔκαναν, ἀμαζένας, ἔνας οἱ κροκοὶ γινόντουσαν ζωγραφικά πουλιά κι' ἔθγαζαν δέσμω τὸ κεφάλι τους.

ἄς τὴν πὴ μαλιστα, κι ἔγω θὰ ἀπαντήσω ἀν χρειάζεται ἀπάντηση, χωριστὰ ἀπ' τὴν συνέχεια ποὺ θὰ κρατήσω στὰ γράμματα αὐτά. Χωρὶς συζητηση τίποτε δὲν γίνεται καλὸ και δποιος νομίζει, διτὶ τὰ δύσκολα πράματα ἐφαρμόζουνται μὲ τὴν ἀρχικὴ των μορφῆς, παραλογίζεται.

"Ο καθεὶς ποὺ θὰ λεγῃ ὑπ' ὅψη τὶς γράμματας αὐτές, ἄς ἔχῃ ὡς βάσην τὴν μόρφωση, τοῦ λαοῦ, και σ' αὐτὴν ἐπάνου ἄς χτίσῃ τὸ οἰκοδόμημα μὲ ὅσα θέλει ἀρχιτεκτονικὰ σχέδια και παραχεδια 'Απ' ὅσα εἰδα και ἀκουση ως τώρα καταλαβα τὰς δι λαός μας ἔχει φυγή ἀγνή και τοση νὰ μεγαλουργήτη, ἀλλὰ βρέθηκαν και μερικοὶ ποὺ θέλησαν κι αὐτοὶ νὰ μεγαλουργήσουν στὴν καμπούρα του ἐπάνου, και αὐτοὶ είναι, ποὺ χωρὶς νὰ τοὺς ἔννονται, τὸν νοθεύοντας τὸν καταδικάζουν σὲ φοβερή τῶν προτερημάτων του διαστροφή. Νὰ λοιπὸν ποὺ ἔγκειται τὸ ἔργο. Νὰ τοῦ ἀνοιξει μὲ τὰ ματιά τις. Και τότε ἔκεινος θὰ πατάξῃ μιὰ γιὰ πάντα τὰ κακοκέραλα χέντες δηντρα, ποὺ τοῦ ποτίζουν τὸ νερκωτικὸ τοῦ ρουσφετχισμοῦ. Τότε θὰ λέγῃ στὸ ζευνα τὸν πολιτικοὺ μης μουσείου· απὸν φέρμο μου δὲ στὸν πουλῶ γιὰ νὰ μὲ πουλήσης δόλοκληρο κατόπι. Τότε θάνατειληρ ἡ γλυκειὰ και μαγευτικὴ φωτολουσία τῆς ἔθνης, τῆς καθ' αὐτὸ προκοπῆς.

ΔΑΜΩΝΑΣ

ΘΡΗΝΟΣ ΣΕ ΝΙΟ ΝΕΚΡΟ

Μιὰν μνοιξιάτικην αύγη
Μέδα δὲ χλιες εὐωδίες κι ἀνθρῶν πλημμύρα
Και μὲς στῶν ἀποδιών τὴ θεῖα λαλιά,
Στὰ χλια μέσα χάδια και φιλιά,
Ηού δίνει δλόχαρην ἡ ζωὴ στὴ γῆ
'Ανιστρέψην κι ἀπλωμένη γύρα,
Ἐθεύσουν, δχαρε, η πνοή σου.
'Αδάκρυτο δὲν έμεινε ἔνα μάτι,
Θρηνούντων παρηγόρητα οἱ δικοὶ σου
Χαμένην νιότων, ωμέ, και λεβεντιά,
Δείχτειν ἡ ματιὰ τοῦ καθενοῦ δάκρυα γεμάτη
Τι πόνο αἰσθάνεται ἡ καρδιά.
Τὸ μάνημα τὸ θλιβερόν, δπου κι ἀν φάση
Κι δποια κι δρούση παλατινὴν καλυδιού θύρα,
Βρίσκει καρδιές παντοῦ νὰ συγκινή,
Στοὺς κάμπους πέρα, στὰ βουνά, στὰ δάση,
Μακριά στὴ χώρα, στὰ χωριά ῥιγύρα
Κάποιος γιὰ σένα θὰ θρηνή.
Και ποιδς νὰ μὴ δὲ κλάψη, παλληκάρι,
Και δάκρυ ποιοῦ νὰ μὴ χυθῆ ματιοῦ,
Και ποιά καρδιά νὰ μὴ ραγίσης πόνε,
"Ο τοῦ χωριού περίχαρο φεγγάρι
Κι δλόχαμπρε πλιε τοῦ σπιτιοῦ
Και στύλε μόνε;

ΙΗΥΚΟΣ ΟΡΕΙΝΟΣ

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΙ ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ^{*)}

Κι ἀν θήεις νὰ τραβηγή παραπέρα ἀπὸ τὸ Γκαϊτε δ. κ. Σπιάς θάβλεπε στοὺς ρωμανικοὺς τῆς Γερμανίας, και στοὺς σύγκαιρους τοῦ Γκαϊτε, και στοὺς πιὸ στερνοὺς λογοτέχνες και ποιητές, τὴν ἔμπνευσιν· νὰ μακραίη ἀκόμα πολὺ ἀπὸ τὰρχατα και τὰ κλασικὰ και νὰ σιμώνη στὰ μεσαιωνικὰ και στὰ δημοτικὰ και διαβαίνοντας ἀπὸ πολλοὺς θαυμαστόχαστους κήρυκες και γλυκόλαλους διολευτάδες τῆς λαϊκῆς παράδοσης, τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ, τῆς δημοτικῆς διφορμίας, καιθὼς δ. Ερδερ, καθὼς δ. Τιέκ, καθὼς οἱ ἀδερφοὶ Γριζιμ, καιθὼς δ. Βρεττανό, καιθὼς δ. Οδλαντ, καιθὼς δ. Γουλιέλμος Μόλλερ, καιθὼς δ. Αΐνε, δ πιὸ παθητικὸς ἀντίλαλος τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ, θὰ σταματοῦσε στὸ κορύφωμα τῆς γερμανικῆς φαντασίας, στὸ ύψηλονότο ἔργο τοῦ Βάγνερ, ποῦ είναι μαζὶ μουσικὸς και ποιητής, και ποὺ είναι τὸ δράμα του ἀποκλειστικὰ γεννημένο και διογιούματο ἀπὸ τοὺς κόσμους τῶν «ἀσματων τῶν τροβαδούρων» και τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ· και γιὰ ποτοῦ μπορεῖ νὰ στέκεται και πιὸ σιμὰ στὴν ἀρχικὴ ἀττικὴ τραγῳ-

δία. Γιατὶ και ἡ ἀττικὴ τραγῳδία τι ἀλλο είναι ἀνάμεσα στὰλλα τῆς μεγάλα χαρίσματα παρὰ μιὰ τέχνη θρεψμένη στὴν ἐντέλεια μέσα στὴν ἀγκαλιά τῆς φύσης, τὸ ἀνθισμα τῆς τέχνης τὸ ὑπέρτετο, ποτισμένο ἀπὸ τὰν κέρυστικὰ νερὰ τῆς ἔθνης ζωῆς, τὸ ἀνέβατμα τοὺς δημοτικοῦ τραγουδιοῦ σὲ μιὰ κορφή, τῆς δημοτικῆς γλώσσας τὸ ἀφρόγαλα; Κάποιος περίρημος ίστορογράφος εἰπε πῶς δ. Σοφοκλῆς θέλησε μὲ τὸν Ολδίποδα ἐπὶ Κολωνῷ· νὰ παραστήσῃ τὴ βαθειά ἐντύπωση ποὺ τοῦ είχαν προξενήσει, δ τα νείτανε πατέ δι, τὰ ιερὰ μνημεῖα και οἱ μύθοι τοῦ τόπου του. Κάτι παρόμοιο μπορεῖ κανεὶς νὰ πῆ γιὰ σᾶλα τὰ ωραῖα πλάσματα τῆς ἐλληνικῆς φαντασίας, και πρωτ' ἀπ' σᾶλα τῆς ἀρχαίας τραγικῆς τέχνης. Εχουνε μέσα τους κατι ἀπὸ τὴν ἀνέκφραστη χαρὰ τοῦ παιδιοῦ, δταν ἀκούη τὰ παραμύθια τῆς γιαγιας τους, και τοῦτο είναι ἡ μεγαλήτερή τους χαρο, μὲ τὴν σᾶδεια τῶν σοφῶν ἐλληνιστῶν τοῦ κά-

^{*)} Η ἀρχή στὸ περασμένο φύλλο.

"Α θὲς νὰ μ' ἀκούσεις, ἀφτὸ είναι γάλισσα. "Ετοι τὴν ἔπαθα κι' ἔγω μιὰ φορὰ μὲ μιὰ γάλισσα κι' είχα δέν σωρδ παραζάλεις μαζὶ της, γιατὶ ἀρτές τὸ τρέμουν τὸ νερό. "Αδύνατο νὰ μπει μέσα. Φώναξα τσίρικα, τοῦ κάκου.. Γιά σᾶς νὰ δῶ... Διχώς ἀλλο, κούρκος είναι... "Ασ' το, καλότυχη, νὰ κουρέβεται, και πιάσε νὰ μάθεις τ' ἀλλα σου τὰ παιδικὰ κολύμπι.

— Θάν τὸ ζεστάνω ἀκόμα λιγουλάκι, εἰπε ἡ κλῶτσα. Τώρα πιὰ κάθησα ποὺ κάθησα τόσον καιρό· διδ τρεῖς μέρες ἀκόμα δὲ θὰ καλάσσει τὸ κόσμος.

— Τὸ κέφι σου, εἰπε ἡ γερόντισσα κι' ἔφυγε. Μὲ τὰ πολλὰ ἔσκασε και τὸ μεγάλο τ' ἀβγό. Τοίτ ποτὲ έσκουζε τὸ κακορίζικο βγαίνοντας. Είταν δημαρχία μεγάλο, σταχτύ, και σαχλό. "Η μάνα του τὸ κοίταξε κι' είπε.

— Καλέ, ἀφτὸ είναι δενάρωτο παπί, δὲν ἔχει λόγο! Λὲ μιάζει κανένας ἀλλο... Μὲ τάχα θάναι γάλισσα; "Ας είναι, θὰ δημαρχία μὲ τούς κατ

σμου. Τὰ φύσης καὶ κεῖνα—καὶ γι αὐτὸ ἀξίζουν τόσο —τὰ φύσης καὶ κεῖνα, δῆμως σὲ τρόπο ἀσύγκριτα πιὸ τέλειο, «ἡ Πνοὴ τῆς φύσης» ἡ ἕδικ ποῦ κατὰ τὸ λόγο τοῦ Γκαΐτε στὸ ποίημά του γιὰ τὸ Χάνς Σάξ, φύσης καὶ τὸ λαϊκώτατο ἔργο τοῦ τσαγκάρη τραγουδιστῆ. Τίποτε πιὸ αὐτόματο, πιὸ φυσικὰ φυτρωμένο, πιὸ δημοτικό, ποῦ νὴ μοιάζῃ περιτσότερο μὲ δημοτικὸ τραγούδι, χρότο τὸ τραγούδι τῆς ἀρχαίας Μούσας. Κι ἀν ἔχη χαρέα ψεγάδι τὸ λατινικὴ ποίηση ποῦ τῆς δείχνει χαμηλότερο τάναστημά της ἀγνόντια σὴν ποίηση τῶν ἑλληνική, εἶναι ἵσχε εἰς πᾶς τῆς λέπτει τοῦ ντόπιου τὴ βαθιορρίζωτη κι αὐτορύτωτη δύσηρική, ποῦ τὴν κάνει, μὲ ὅλα της τὰ λαμπρὰ καὶ τὰ δυνατὰ προτερήματα, νὴ μυρίζῃ κάπως λογιωτατίλας. Καὶ τὸ δράμα τὸ λατινικό, ὃσο κι ἀν ἀξίζῃ, δὲν εἶναι παρὸ «ἀτεγγνότερον ἄντεγραφον τῶν ἑλληνικῶν παραδειγμάτων», (γιὰ νὰ ξαναπούμε τὸ λόγο τοῦ Ρίβεκ, τοῦ ιστορικοῦ τῆς «Ρωμαϊκῆς Ποίησης», κατὰ τὴν μετάρραστη τοῦ κ. Σακελλαροπούλου). Καὶ μὰ τὴν ἀλήθεια, θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ στοχαστῇ πῶς ἀν γέθηκ' ἔτοι πρόωρα, πρὶν καλλιεργηθῆ, ὁ Σατούρνιος στίχος, αὐτὸ γιὰ τὰ λατινικὰ γράμματα μπορεῖ καὶ νὰ εἴταις δυστύγημα.

Μήτε δταν κκνεις λέη αδημοτική γλώσσα, φυ-
σική δημώδης, δημοτικό τραγούδι, λέει πάντα κάτι
που άλστελα δὲν ταιρίζει με τὴν ἴδεα τῆς τέχνης.
Ολοι μας οι καλλήτεροι καὶ οι πρωτοι μας ὅλοι που
στιχοπλέκουν και λογογράφουν με τὴν δημοτικήν
μας είναι μαζί και λειτουργοί μιᾶς τέχνης ὀρατας
και σοφῆς, που μπορεῖ νὰ πήρε και κείνη, κάθις φορά
που τὰ ὠρέγονταν, πολλὰ ἀπὸ ταῦς ἀρχαίους. Οι
στίχοι και ή γλώσσα τοῦ Σολωμοῦ και τοῦ Βαλκω-
ρίτη, τοῦ Πάλλη και τοῦ Ψυχάρη, κι ὅλων τῶν ἀλ-
λων ποὺ τριγύρω τους κι ἀγγίντια τοις, δουλεύουν
με τὴν ἴδια ἴδεα, είναι μαζί φυσικοί και τεχνικοί
στίχοι σὲ μιὰ γλώσσα που τὴ λέ; και δὲν τὴ λέ;
δημοτική, σιμφωνα μὲ τὴ μεριά που στέκεσαι κι
ἀγναντεύεις τάντικειμένο· τὸ ἴδιο χρῶμα πλούσιο
δειγνυται ἀπὸ λογῆς γεωμετριών, λεπτότατους.

Καὶ ὁ «Κυρούλης», τὸ δράμα τοῦ Ψυχάρη,
μᾶς δίνει τὸ παρόδειγμα ἔργου ποῦ ξεδιπλώνει σὲ
γλωσσα καὶ σὲ υφο; στραγγιλοκομμένα φυτικώτατα,
ποῦ ἀπορεῖς καὶ πῶ; γράφτηκαν ἐκεῖ ποῦ μόνο νὰ
μιλιένται ἕπτεκε, ποῦ ξεδιπλώνει μιὰ ἴδεα φιλο-
σοφική, φερμένη ἐπὶ προχωρημένο πολιτικό, μέ-
μιὰ τέχνη προσεχτικὰ πλεμένη κ' ἐπιτήδεια.
Ἄκουα καὶ δημοτικὰ τροχούδια σὰν τὰ δικά μας—

ραία ποὺ θεραπεύεται μόνα τους σάλεβαν τὰ πόδια. Μαζί μὲ τ' ἔλλα μπήκε μέσα καὶ τ' ἄτακημο καὶ σταχτὸν παπάκι καὶ κολυμπώνει κι' ἔκεινο παντοῦ ἐδῶ κι' ἔκει στὴ μέση τους.

—Τὶ λέει γάλισσα, εἶπε η πάπια. Ἐμὲ δὲ γλέπεις τὰ νόστιμα ποὺ κουνάει τὰ πόδια του καὶ πῶς βαστιέται ἐστα...δικό μου παπί όως στά νύχια. Καὶ νὰ σου πῶ, δὲν είναι δάχι κι' ἀχαμνὸν σάν τὸ καλοκοιτάξεις... Κουάκη κουάκη, ἐμ-πρὸς περπατάτε! Θὰ πάμε τώρα σὲ μεγάλο κόσμο, σ' ἄρι-στοκατία, καὶ θὰ σᾶς συστήσω στὰ πουλιά τῆς ἀβδῆς. Μόνε προσογή, κοντά μου πάντα νὰ περπατάτε μὴν τύχεις καὶ σᾶς πατήσεις κανένας, καὶ πρώτα ἀπ' δύλα τὸ νοῦ σας στὴ γάτα!

Φτάνοντας στήν αβλήγη, είταν έκει τὸ μεγάλο τὸ κακό. Διὸ φαμέλιες μαλώνωντες γιὰ ἔνα ψαροκέφαλο, ποὺ δύμως στὸ τέλος τ' ἄρπαξ ἡ γάτα.

—Νά, τδδατε, παπιά μου; Ετσι είναι άφτας δ χόσμος, τούς είπε ή πάπια γλύφοντας τη μύτη της, γιατί τ' όρέγουνταν πολὺ κι ή Ιδια τδ φαροκέφχο. Τώρα περπα-τάτε... Κατ κοιτάξτε νά λαλήστε νόστιμα και νά σκύψτε μπροστά σ' έκεινη τη γερόντισσα έκειδηπέρρε. Είναι η πιο μεγάλη άρχοντισσα έδω... σαΐ από 'Ισπανούς.. γιατί άφτο δά τη βλέπετε έτσι καυμαρωμένη. Κατ βλέπετε, έχει κι ήνα κουρέλλι δεμένο στο πόδι της, ή πιο μεγάλη τιμή της πάπιας, γιατί δείχνει πώ; Δε θέλουνε νά γαθεί,

δέξαφνα ό «Βρυκόλακας», το «Γιεφύρι της "Αρτας",
ὅλα σχεδόν τὰ πανώρια μυρολόγια μας, είναι σά-
να βγῆκαν ἀπό τὸ πλαστικό τάργαστήρι κανενοῦ.
Δάντη, είναι σά να τὰ χρυσόδεσε κανένας Γκάιτε.
"Επειτα, καὶ σωστὴ νὰ μὴν εἴται, έτσι γενικά
ριμένη, γιὰ τὶς λογοτεχνίες ὅλων τῶν λκῶν τῆς
γνώμης τοῦ κ. Thumb, ἀληθεύει γιὰ τὴ δική μας
ποίηση, τὴν ἀθάνατη.

"Ομως ἔκεινο ποῦ μὲ κάνει ἀκόμας νὰ παρατείνεσθαι εἰναὶ ὁ τρόπος ποῦ μιλεῖ ὁ κ. Σκιτζής γιαδη τὴ γλῶσσα τοῦ Λουθήρου. «Οἱ ἐπισημότατοι τῶν γερμανῶν ποιητῶν, γράφει, γλῶσσαν τῶν ἔργων καὶ τῶν ἑξέλεξαν τὴν τεχνητὴν καὶ ἐν διοικητικοῖς γραμματίοις ἀναπτυχθεῖσαν διάλεκτον τοῦ Λουθήρου, καὶ ὅχι τὴν φυσικὴν δημώδη.» Δὲν ξέρω ποῦ τὴ στηρίζει τὴ γνώμη του ὁ κ. Σκιτζής, καὶ ποῦ νὰ τὴ θησαύρισε. Ἰσως ἀπὸ καμιὰ πολύτιμη πηγὴ δυσκολοεύρεται· μπορεῖ νὰ εἰναι καὶ δική του ἀνκαλύψη. Ἐγώ δὲν ντρέπομαι φκνερὰ νὰ τὸ σημειώσω πῶς γερμανούμαθής δὲν είμαι, καὶ πῶς ἀμεστή γνωριμία μὲ τὰ γερμανικὰ γράμματα δὲν ἔχω πλέξει. "Ομως, σὰν ἀπλὸς ζεφυλλιστής βιβλίων ποῦ είμαι, γνώριζα ώς τὴν ὄρα πῶς ἡ γλῶσσα τοῦ Λουθήρου εἰναι γλῶσσα δημοτική, φυσική, τεγμακά πλεγμένη.

πάντα, δπως κκθενοῦ συγγρφέα. κκι μάλιστα μεγάλου, δμως ὅχι τ ε χ η τ ή. "Ηέροπ πῶς δ Λουθηρός δ τραϊός οίκοδρυος τοῦ γερμανικοῦ λόγου ρύθμισε τὴ γλῶσσα του, ἀγνωτεύοντας δηλη ὥρα κκι παραμονεύοντας" κκι σημείωση παίροντας τῆς ζωντανῆς ζωῆς τριγύρω του. "Ακουγε πῶς μιλοῦσαν και πως ξεκαναν καθὼς μιλοῦσαν, κκι πῶς τὸ παρόστατον και πῶς τὸ ζούσαν ἀσυνείδητο τὸ μίλημά τους, διολευτής μέσα στάργακτήριος του, ή γυναῖκας στο σπίτι του, τὸ πατέλι στὸ δρόμο, δ νοικοκύρις στήριξης· κι δπως δ λαβὸς κούβεντικζε, δ πολὺς λαβὸς ἀπρομελέτητος στὶς ὕρες του τὶς πλέον οὐσιαστικές, ἔγραφε δ Λουθηρός. Κκι δταν δ Λουθηρός διδάξτη μπροστὰ σὲ ἀρχόντους κκι σὲ λκησόδες, μπροστὰ σὲ γραμματισμένους κκι σὲ ἀγράμματους, στὸ νοῦ του πάντα είχε ὅχι τὸν πρίγγιπαν κκι τὸ δικεκαμένο, μᾶς τὸν πιὸ ἀγράμματο, τὸν πιὸ χυδαῖο ἢ ποὺ τοὺς ἀκροατές τους, καθὼς δ ἔδιος τὸ πατεύονταν· κκι μὲ τὰ λόγια και μὲ τὸ ὑφος τῶν ἀπλῶν και τῶν ἀμόρφωτων, ταίριαζε τὴ σκέψη και τὴ γλῶσσα του. Κέγιω ήέρος ως τὴν ὥρα πῶς ἀνίσως δὲν είχαν πρωτεῖ κι ὅπ' ἀρχῆς οἱ γερμανοὶ τὴ μετάφραση τῆς 'Αγίας Γραφῆς κκριμένη ἀπὸ τὸ Λουθηρό στὴ γλῶσσα τὴ δική του, στὴ γλῶσσα τοῦ 'Εθνους του, δὲ

παρὰ νὰ γνωρίζεται ἀπὸ ζῶα κι' ἀπὸ ἄθρωποι. Τώρα λα-
λήστε... Μὰ μὴ γυρίζετε μέσα τὰ ποδάρια σας. Τὰ καλανα-
θρεμένα τὰ παπιά στέκουνται μὲν τὰ πόδια ἀνοιχτά, σᾶ-
τη μάννα καὶ τὸν πατέρα πας, νὰ ἔστι... Τώρα σκύψτε τὰ

— Καλῶς τὰ δεχτήκαμε! 'Ορίστα κι' ἄλλη μιὰ φουρνιά μᾶς κόπιασσε σὰ νὰ μὴ σώνουμε όσοι είμαστε... Χριστὲ καὶ Παναγία! Σκρός το, τὶ ἀλλόκoto πατέ, ἔκεινο ἔκει! ΛΔ γίνεται, ἐδῶ δὲν τ' ἀψίνουμε!

Κι' ὅρμωντας μιὰ τους τὸ δάγκασσε στὸ λαϊμό.
— "Ἄσ' το, ζάβαλη, στὴν ἡσυχίᾳ του, εἶπε η μάννα,

—Ναι, μὰ εἶναι πάρα μεγάλο καὶ σχηλό, εἶπε η πάπια ποὺ τὸ δάγκωσε, καὶ τοῦ χρειάζεται στυλιάροι,

—Πολὺ δμορφα παπάκια σαυδάχε δ Θεός, είπε η ἀρχόντισσα μὲ τὸ χουρέλλι στὸ πόδι. "Ολα νόστιμα... ἔξδν έκεινο τὸ ἔνα... ἀσκημοφέρνει λγάκι. Πώς ηθελα, χυρά, νὰν τοστρωνες μιᾶ στάλα.

— Τί νὰ κάνω, ἀφέντρα μου, δὲν ἔρω, εἶπε ἡ κλώσσα.
Ναι, δὲ λέω, δὲν είναι δυορφο μά καλόγυνωμο δύμως, καὶ
κολυμπάσι σαν τ' ἄλλα ίσως κι οι καλύτερα μάλιστα. "Ο-
μως πιδές έρεις; Μπορεῖ ίσως νὰ νοστιμήσει μὲ τὸν καιρό...
νὰ μικρήνει κι' δλας. "Εμεινε τὸ τασμένο πάρα πολὺ μέ-
σα στ' ἄγνοι, γιὰ ἀπότο τὸ κορικὶ του σὰ νὰ στράβωσε κο-

Θάποχτούσαν μέστερα καὶ μὲ τὸν καιρὸν οὔτε Σίλλερ,
οὔτε Γκαΐτε. Κι ἀκόμα γνώριζα πῶς δύο κι ἀν
ἔχρειάστηκε νὰ περάσουν αἰώνες γιὰ νὰ στερεωθῇ ἡ
γλῶσσα τοῦ Λουθήρου, πῶς δύο κι ἀν μέστερ' ἀπὸ τὸ
Λουθήρο ἡ γερμανικὴ γλῶσσα πέρασε δοκιμασίες
καὶ συφορὲς ἀπὸ τοὺς λατινογλυκισκοὺς σχολαστικοὺς,
καὶ καθὼς καὶ τοὺς κάθε λογῆς ζενολάτρες, δύο
κι ἀν κιντύνεψε βάρβαρη νὰ ξαναγίνη, πάντα, καὶ
δ Γκαΐτε καὶ δ Σίλλερ καὶ δ Κλόδφτων καὶ δ Βίελκντ
καὶ δ Ούλαντ, καὶ οἱ πιὸ περίφημοι λογοτεχνῆτες
καὶ τραγουδιστὲς τῆς Γερμανίας, πλούσια πήρανε
καὶ πότισαν τὰ ἔργα τους ύε τάνκαρμαστικὰ νεφά της
δημοτικῆς γλώσσας, καὶ δινάρμωσαν τὰ στήθη τους
μὲ τὴν καθέξια πνοὴ τοῦ δημοτικοῦ τραγουδισιοῦ.

•Ομως δλα αυτά είναι και σα χαρένα λόγια.
Για να ίδω πώς βρίσκεται μέσα στήν άλλθεια ό κα
Thumb, λέγοντας καθώς παραστάθηκε πώς είπε
«Η έμβυχωσις της φιλολογίας είναι άνχυγη νά
άναγκωρή ἐκ του δημάδους σύμματος και της δημο-
τικής γλώσσης», φτάνει νά βίξω μιά ματιά στα δι-
κά μας. Γιατί σε κόπο νόμπτω γοργοταξίδευοντας
μέσα στά γραμματολογικά βυθίλεια τῶν ἄλλων λα-
ῶν; Μοῦ φτάνει ή πετρά ποῦ ἀπόχτησα γιὰ τὰ δι-
κά μας. Βάλτε ἀπὸ τὴν μιὰ μεριὰ τὴ ἔργα τὰ ποι-
τικά, τὰ ταιριασμένα μὲ τὸ λογιωτατισμό, τῆς
κάθε λογῆς καθηρεύοντας Σούτσων, Ραγκαβήδων,
Βλάχων, και κομπανίας, δσο κι ἀν είναι παραγα-
λισμένα ἀπὸ τὸ λούστρο τῶν ἀρχιών τύπων. Βάλτε
ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴ μεριὰ τὴ ἔργα τὰ ποιητικά τὰ
γεννημένα ἀπὶ τὴν μελέτη τῆς δημοτικῆς γλώ-
σσας κι ἀπὸ τὴν χράπη του δημοτικοῦ τραγουδιοῦ
και τὰ καλήτερα ἔργα τῶν πρώτων παράπλευρα
στων ἄλλων τὰ πλάσματα, φαντάζουνε σὰν ἀκίνητα
ξεθωριασμένα ἀντίγραφα μαθητῶν του Πολυτεχνείου
ἀγνάντια σὲ σκίτσα στοχαστικῶν ζωγράφων, ποῦ
και μισοτέλειωτα νὰ είναι, η μὲ τὸ μολύβι η μὲ τὸ
χρῶμα, επιχειρῶν ἀπὸ ζωή, και σὰ νὰ φωνάζουν.
Στὸν κόπο μιᾶς τέτοιας παρθηλῆς μπῆκ' ἑδῶ και
δεκατέσσερα χρόνια ό Ιάκωβος Πολυλάς («Η φιλο-
λογική μας γλώσσα: Αθῆναι 1892) κι ὁραῖα μᾶς
ἔδειξε, φωναγχτά και χτυπητά, μὲ τὰ ίδια τὰ κεί-
μενα τούτων κ' ἔκεινων, παράπλευρα βαλμένα, τι
θὰ πη μπάλσωμο ζωῆς και τι θὰ πη μπαλτάμωμα
μουύμιας. Θυμόνταν και ἀθελκ κανεὶς τὴν ἐπιγρα-
μματικώτατη στροφὴ του σεβάσμιου Μαρκορᾶ:

*Χιονιά κατάψυχη ποῦ δὲν ἀφίνει
Αγνώστης μέτρα μηδεὶς μὴ μάθει*

117

Κι' ἔστι λέοντας ἔσιασε τὰ σηκωμένα φτερὰ ἀπάνου
στὸ λαιμὸν του, κι' ἐπειτα εἶπε

—Τὸ κάτου κάτου, ἀφεū εἶναι ἀσερνικό, τὸ πειράζε μαθές καὶ τόσο; Μὰ εἶναι δύμας δυνατόδ... ἔτσι θαρρώ... να! Φή σπουδάσεις αὐτὸν κάτιμα.

—Τ' ἄλλα παπάκια σου δύως είναι χαριτωμένα, εἶπε η ἀρχόντισσα. Τώσα κάνε έδω σὰ στὸ σπίτι σου, κι' ἐν τῷ χει πουθενὶ καὶ βρεῖς κάνα Φαραγέφαλο, φέρε μεό το, νὰ ζεῖς ήμένη.

Κι' έτσι ή φαμίλια βολέφτηκε μέσω στήν αξλή.
Μονάχος τὸ καριένο τὸ παπὶ ποὺ βγῆκε τελεωταῖο ὄτα

τὸν ἀγέλην τοῦ πατρὸς τοῦ παπποῦ μὲν τοιενάφεται αὐτὸν τὸν ἄγγελον καὶ εἰχε τέτια ἀσκηγμῖα τὸ τειμποῦσαν, τὸ σκουντοῦσαν, τὸ βασάνιζαν, καὶ δύρι μοναχὰ οἱ πάπιες, παρὰ καὶ οἱ δρυνίθες. Οὐας φωναζαν πᾶς εἶταν τέτιος μάγχλωρος, καὶ ἔνας κοῦρκος φεντασμένος φούσκωσε καὶ τοῦ λόγου του τὰ φρεγάδα μ' ὅλα τὰ πανιὰ ἀνοιχτά, καὶ χύθηκε ἀπάνου του μὲν τὸ κεφάλι κατακόκχινο ἀπὸ θυμό. Κι' ἐτσι τὸ δυστυχισμένο δὲν ἤξερε ποῦ νὰ πάει καὶ ποῦ νὰ σταθεῖ, καὶ τὸ παπιριν κατάκαρδα ποὺ γεννήθηκε ἀσκηγμός καὶ ποὺ διλα τὰ πουλιά τὸ διώχνανε ἀπὸ κοντά τους.

Καὶ δὲν πήγαμε καλύτερα μήτε τὴν κατόπι ἀβγῆ μήτε τὴν παρέκει μάλιστα, ἢ θέλεις νὰ καλδέρεις, καὶ χειρότερα. "Ολος ὁ κόσμος τὸ παιδεῖε. Κι' ἀφτὲς ἀκόμη οἱ ἀδερφάδες του τὸ παιχνιδοῦσαν. κι' δῆλο λέγων. "Ω τὸν

Καὶ παυθεγά ἀλλαῦ δὲ χτυπάει τόσα δυνατά φάσκύμια ποὺ σκορπάει τῆς μούμιας ἡ κατάντια, καὶ τῆς ποὺ ἐπιμελημένα μπαλασμωμένης, δοῦ στὸ θέατρο τὸ δικό μας, ποὺ στέκεται ἀκόμη πολὺ πίσω ἀπὸ τὰ ἄλλα εἰδη τοῦ καλλιτεχνικοῦ λόγου, γιατὶ δὲν επιλέξειν ἀκόμη γνωριμιά μὲ τὴν ἀλήθειαν, καθὼς ἐπιλέξαν ἔκεινα, κ' αἰστάνεται ἀκόμα τὰ χέρια τῶν πεζῶν καὶ ἀστόχαστων τυράννων τῆς βουτίνας νὰ βαρχίνουν ἀπέναν του πολὺ πολύ. "Ενα βιβλίο μπορεῖ νὰ διπέρην χωρὶς κάποιο σημάδι: ζωῆς. Τὸ δράμα, χωρὶς τὸ σημάδι τοῦτο, εἶναι τέρας ἀσκήμιας καὶ γέννημα ἀστοχαστικός ἀπὸ τὰ ἐλεεινότερα. Κι δυοιος δὲν τὸ καταλαβαίνει αὐτό, εἴτε ένας εἴτε χλιδιος, εἴτε κόσμος; δλος, θὰ πῆ πως εἶναι νήπιος ἢ βάρβαρος.

Δὲ θὰ ἔχασταμετήσω σὲ δ.τ. ἀλλοτε εἴπα διπῶς πλάστηκε ἡ ποίησή μας; γυρίζοντας πρώτα πρώτα στὸν κόσμο καὶ στὴ γλώσσα τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ, ἔτοι καὶ τὸ δράμα μας θὰ γίνη ἀπὸ τέτοιο γυρισμὸς πρὸς τὴν ἴδια πηγήν. "Η θυσία τοῦ Ἀβραὰμ" καὶ ἡ "Ἐρωφίλη" βαρχίνουν στὴ ζυγαρία τῆς τέχνης δοῦ δὲ βαρχίνουν — ποῦ βάρος! — δλα μαζί τὰ παντὸς εἰδούς σκηνικά ἔργα ποὺ μαστόρεψαν καὶ μαστορεύουν ἑδῶ κ' ἐκατὸ χρόνια σφορὶ καὶ μωρόσφοροι καὶ γραμματισμένοι καὶ ἀγράμματοι παντὸς εἰδούς, ποὺ δλα μπορεῖ νὰ τέχουν, μὲ τοὺς λείπειν ἔνα· ἡ πνοὴ τῆς ζωῆς. Κι ἂν ἔχουμε κάποια δραματικά ἔργα μετρημένα, ἔργα ἀλήθειας καὶ διορθιστικά, αὐτὰ βγκλένα εἰναι ἀπὸ τὰ θαματουργά νάματα τῆς δημοτικῆς γλώσσας καὶ τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ· κι ἀς μένγάλουν ἀπὸ τὸν κόπο οἱ τιμημένοι τους ἔργατες νὰ ξαναρχίσων κ' ἑδῶ τὰ δυνατά τους.

Πολὺ σωστὰ τὰ εἴπε δ.κ. Thimb. "Η φιλολογία δὲν ἀρχίζει νὰ ζῇ εἰς νὰ ζῇ, περὶ κάθε φορά ποὺ ἀρχίζει ἀπὸ τὸ δημοτικὸ τραγούδι καὶ ἀπὸ τὴ γλώσσα τὴ δημοτική δηλονότι ἀπὸ τὴν ἴδια βαθειὰ πηγὴν τῆς καλλιτεχνικῆς ὅμορφιας.

Τὸ δράμα, στὴν ἀρχήν του, δὲν χρωστάει σχεδὸν τίποτε στὴν κλασικὴν ἴδεα. Τὸ δράμα στὴν Εύρωπαϊκὴ φιλολογία, φύτρωτε μὲσ' ἀπὸ τὴν ἐκκλησιακή ἀρχὴν του μοιάζει μὲ τὴν ἀρχὴν καὶ τῆς δραματικῆς τέχνης τῶν Ἑλλήνων: βγῆκε κι αὐτό, καθὼς καὶ κείνο, ἀπὸ τὴ λατρεία. Πρώτα πρώτα, δράμα λειτουργικό, δράμα λερκτικό, χράλια ἀγάλια χωρίστηκε ἀπὸ τὰ ιερά, ξεγώρισε κ' ἔγινε δράμα λαϊκό, δράμα ζυμωμένο μὲ τὴ δημοτική γλώσσα, μὲ τὸ δημοτικὸ τραγούδι, μὲ τὴν ἴδεα τὴ δημοτική. "Ετοι πρωτοβλάστησε τὸ θέατρο στὴν Ἰτα-

νὰ σὲ φάει ἡ γάτα, κι' ἔλεγε κι' ἡ μάννα του «Τὶ πῆγε καὶ γεννήθηκε! Οἱ πάπιες τὸ χτυποῦσαν, οἱ δρνίες τὸ τσιμποῦσαν, καὶ τὸ κορίτσι ποὺ τάξιζε τὰ πουλιά τὸ κλωτούσας κι' ἀφτή.

"Ετοι τὸ λοιπὸν κι' ἀφτὸ πῆρε τὰ μάτια του κι' ἔφυγε πετῶντας ἀπὸ πάνου ἀπὸ τὰ κάγκελλα. Τὰ πουλάκια στὰ φυλλώματα τρόμαξαν καὶ σηκωθήκανε στὸ φτερό.

— Γετάν είμαι τόσο ἀσκημός, εἴπε μὲ τὸ νοῦ του τὸ παπί, κλείνοντας τὰ μάτια στὴν ἀπελπισία του.

Μὲ σὲ λίγο σηκώθη ἔναντίσω κι' ἔτρεξε πιὸ ἀλάργα ἀκόμα, ώς κάτου πέρα ἐκεῖ σ' ἔνα βάλτο γιορτάτο ἀγρόπαπιες. "Εκεὶ ξενύχτησε καταλυπημένο κι' ἀφανισμένο.

Τὸ πρωὶ ὅμα σηκώθηκαν οἱ ἔγριόπαπιες, κι' εἶδαν τὸ καινούργιο τους συντρόφους, τὸ ρώτησαν

— Τὶ λογής ποιλί είσαι ἐσύ;

Τότες τὸ παπὶ τὶς καλημέρησε δλες δοῦ ἀρχοντικὰ μποροῦσε.

— Εἰσαι ἀσκημό σημαντικά, εἴπαν ἔκεινες. Μὰ δὲ μᾶς νιάζει μόνε παντριές νὰ μὴ μᾶς γυρέθεις ἑδῶ μαζί μας.

Διστυχισμένο κι' ἔρημο πουλί! Τέτιες ίδεες δὲν τοῦ περνοῦσαν ἀπὸ τὸ κεφάλι! δλο δλο ποὺ ζητοῦσε εἰτανε νὰν τ' ἀφίσουν" ησυχο νὰ κάθεται: μέσα στὰ βοῦρλα καὶ νὰ πίνει λίγο νεράκι τοῦ βάλτου.

"Έκεὶ ξεινειν διὸ μέρες δλάκαιρες, καὶ τότες ἥρθανε διὸ ἀγριόχρηνες, ἥ—καλύτερα—χηνόπουλα, ποὺ δ.τ. είχανε

λίτω, φτονήτη, θελλία, θρεπτική ποταμούς καὶ στοὺς "Αγγλούς καὶ στοὺς Γερμανούς. Δὲν ἔμ' ἔγω ἐκεῖνος ποὺ θέρηθω πάσα εὐεργετικὰ ἐπιτρέζει μιὰ ζένη καὶ πιὸ προχωρημένη φιλολογία μιὰν ἀλλη φιλολογία πιὸ νέα καὶ πιὸ ἀπλερη. "Ομως τὴ στιγμὴν αὐτὴ θυμάμειται έτσι ταῖς τρεῖς λαοῖς ποὺ πιὸ πολὺ καὶ βαθύτερος" ἀπὸ ἀλλούς χαρήκανε σὲ διαφορετικοὺς καιροὺς δραματικὴ τέχνη πρωτότυπη, ζεχωριστή, μεγάλη, ποὺ τίποτε σχεδὸν ἡ πολὺ λίγα χρωστάει στὰ μαθήματα τῶν ζένων. Οἱ Ἀθηναῖοι, οἱ Ἰστανοί, οἱ Αγγλοί. Γιὰ τοὺς πρώτους, κάτι εἰπαμε παπαπάνου. Γιὰ τὸ θέατρον τῶν δύο ἀλλων έθνων φτάνει νὰ σημειώσω πῶς εἶναι τόσο μεγαλονότο δοῦ εἶναι ἀνεξάρτητο ἀπὸ τὴν κλασσικὴ τέχνη. Μελιστα ποτὲ ἀλλοτε Ιστανοί καὶ "Αγγλοί δὲ γράψανε χειρότερα ἔργα γιὰ τὴ σκηνὴ δοῦ τὴν ἐποχὴν ποὺ δανειζόνταν ἀπὸ τοὺς κλασσικούς.

"Ο κ. Σκιᾶς δὲ θέλει νὰ ἀνακατώνωνται οἱ ζένοι στὰ δικά μας· τέτοια γνώμη μπορεῖ νάληθεύη τυχόν γιὰ τὸ δεινὸν ζένο. Μὰ ἔτοι γενικά εἰπωμένη γιὰ τοὺς ζένους, δὲν ἔχει κανένα νόημα· οἱ ζένοι πολλὰ ἀπὸ τὰ δικά μας τὰ βλέπουνε βράθυτερα καὶ καθαρώτερος" ἀπὸ μᾶς, έτσι γιατί εἶναι ζένοι. Οἱ ζένοι δὲ μπορεῖ παρὰ σὲ πολλὰ νὰ μᾶς εἶναι δάσκαλοι. Τὰ καλήτερα μικροτόπια μᾶς ἔρχονται ἀπὸ τὴν Ιένα τῆς Πρωσίας. Καὶ στὴν Ἀθήνα οἱ ἐπιστήμονες αὐτὰ μεταχειρίζονται γιὰ τὴ δουλειά τους. "Απὸ τὸ νοῦ κανενοῦ δὲν πέρασε νὰ τὰ πετάξῃ, γιατὶ εἶναι ζένα. Παντοῦ δικούτω, δημοιαριστής, δρομικός θὰ σ' εὐχαριστήσουν.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Ο ΓΥΝΑΙΚΟΚΟΣΜΟΣ

ΣΤΙΣ ΝΙΕΣ ΜΑΜΑΔΕΣ

Καλέ μου Νουμά,

Σήμερα θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃς νὰ στείλω τὸ γράμμα μου, δλο ίσια σὲ κείνες, ποὺ γιὰ τὸ χατήρι τους τογραφα, καὶ ποὺ τὶς συλλογιζούμονα μιὰν ὀδύληρη, στενάμενη καὶ χαζέβοντας, μπροστά στὰ τζάμια ἐνὸς μαγαζιοῦ, ἀπὸ τὰ μεταχειρίζονται ποὺ βρίσκονται απάνω στὸ πομπολημυρισμένο Μπουλεβάρο. Τὸ μαγαζὶ αὐτὸν λέγεται "Η παλιά" Αγ-

βγεῖ ἀπὸ τ' ἀδγὸ καὶ γιὰ τοῦτο είταν παρὰ πολὺ ἀφτάδισσες.

— Νὰ σου πῶ, πατριώτη, τοῦ εἴπαν. Εἶσαι τόσο ἀσκημός, ποὺ δὲ μᾶς μέλει ἐν τῷ θόλεις νὰ συντροφιάσεις μαζί μας καὶ νὰ τοξιδένουμε συντροφιά. Καὶ ξέρεις, τοῦ εἴπανε σιγά σιγά, στὸ βάλτο ἑδῶ δίπλα, κάθουνται μερικὲς ζήνες τόσο δημοφες, δλες ἀνύπαντρες, καὶ κελαΐδον ποὺ νὰ ζάνεις τὸ νοῦ σου. Μπορεῖς κι' ἐσὺ ίσως νὰ πετάχεις ἑκεῖ κάνα τέρι, καὶ μ' δλη σου τὴν ἀσκημία...

Μπάκι μπούμι ἀκούστηκε στὸν ἀέρα, κι' οἱ δύο ἀγριόπαπιες πέσανε μέσα στὰ βοῦρλα σκοτωμένες, καὶ τὸ νερὸ κοκκίνισε ἀπὸ τὸ αἷμα τους. Μπάκι μπούμι! ἀκούστηκε πάλι δλάργυρα, κι' δλάρεληρη, κοπάδια ἀγριόπαπιες σηκωθήκανε στὸ φτερὸ μέσα ἀπὸ τὰ βοῦρλα. Είταν κάτι χυνηγοί, ποὺ ἀλλοι είχανε περικούλα, σταύρωσαν τὸν διαδρόμο της σηκωθήσεως στὸν παταρά, καὶ τὸν παταρά στὸν διαδρόμο της σηκωθήσεως.

Βγεῖς ἀπὸ τὸν διαδρόμο της σηκωθήσεως στὸν παταρά, καὶ τὸν παταρά στὸν διαδρόμο της σηκωθήσεως, μέσα στὰ βοῦρλα σκοτωμένες, καὶ τὸ νερὸ κοκκίνισε ἀπὸ τὸ αἷμα τους. Μπάκι μπούμι! ἀκούστηκε πάλι δλάργυρα, κι' δλάρεληρη, κοπάδια ἀγριόπαπιες σηκωθήκανε στὸ φτερὸ μέσα ἀπὸ τὰ βοῦρλα. Είταν κάτι χυνηγοί, ποὺ ἀλλοι είχανε περικούλα, σταύρωσαν τὸν διαδρόμο της σηκωθήσεως στὸν παταρά, καὶ τὸν παταρά στὸν διαδρόμο της σηκωθήσεως.

γλιά, εἶναι "Εγγλέζοι" καὶ μεγάλη του εἰδικότητα εἶναι τὰ παιδιακήσα φυσιοτάνα.

Πλωτὸς ἀπ' τὰ γυαλιστερά καὶ πελώρια κρούσταλλα του, ἔβλεπα καμμιά τριάνταρια παιδάκια, ἀπὸ τὸ βυζαντινό, ποὺ δὲν ξέρει δικόμα νὰ σταθῇ, ίσια μὲ τὸν πενταχονίτη ἀνθρωπάνο. Στένουντα δλα δράδα δράδα δικίνητα καὶ τοιωτέρα διάπλουν στὸ τανούναμα τους, γὰρ νὰ μὴν ταταλαύρουν τὰ δραματικά φρεμάτια, ποὺ τοὺς εἶχανε φορεσεῖ.

"Ενας πιθαμάριος γαρτάκης φωνάτωνε ἀκόμη μικρότερος κοτά σ' ἔνα μεγαλόσωμο Σκωτέζο, κ' ἔνα μωρούδάκι μὲ μακρὶ φυσιοτάνα δικούμπούσε σὲ μιὰ κρούσικη κεράστα στηνένη στὴ φίνα ταντέλλα καὶ στὸ γυαλικεντημένο σακκουλί.

Κοπάζοντας αὐτὸν τὰ καλοφορεμένα κουκλάνια, γιατὶ πιστέρω πῶς δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σᾶς πῶ, πῶς τὰ παιδάκια τάκινητα ποὺ στένουνταν πίσω ἀπὸ τὰ κρούσταλλα εἴτανε φεύτικα, συλλογιζούμονα τάληθινὰ παιδάκια, τὸ καμάρι τῶν νιῶν μαραδών, καὶ σ' αὐτὲς θέλω νὰ στείλω τὸ σημερινό μου γράμμα, αὐτὲς ποὺ στολίζονται καὶ καμαρόνουνται τὶς ζωντανὲς κουκλίτσες τους, ποὺ ξαναπαδιαζούνται μὲ τὰ παιδάκια τους, καὶ ποὺ δανειζόνται ἀπὸ τοὺς εἴστες μέρης της ιδέας, εἴστες μὲ τὰ παιδάκια τους, καὶ ποὺ δανειζόνται ἀπὸ τὰ γαλάτια, αὐτὲς μὲ τὰ παιδάκια τους, καὶ ποὺ δανειζόνται ἀπὸ τὰ γαλάτια, εἴστες μὲ τὰ παιδάκια τους, καὶ ποὺ δανειζόνται ἀπὸ τὰ γαλάτια, εἴστες μὲ τὰ παιδάκια τους, καὶ ποὺ δανειζόνται ἀπὸ τὰ γαλάτια, εἴστες μὲ τὰ παιδάκια τους, καὶ ποὺ δαν